

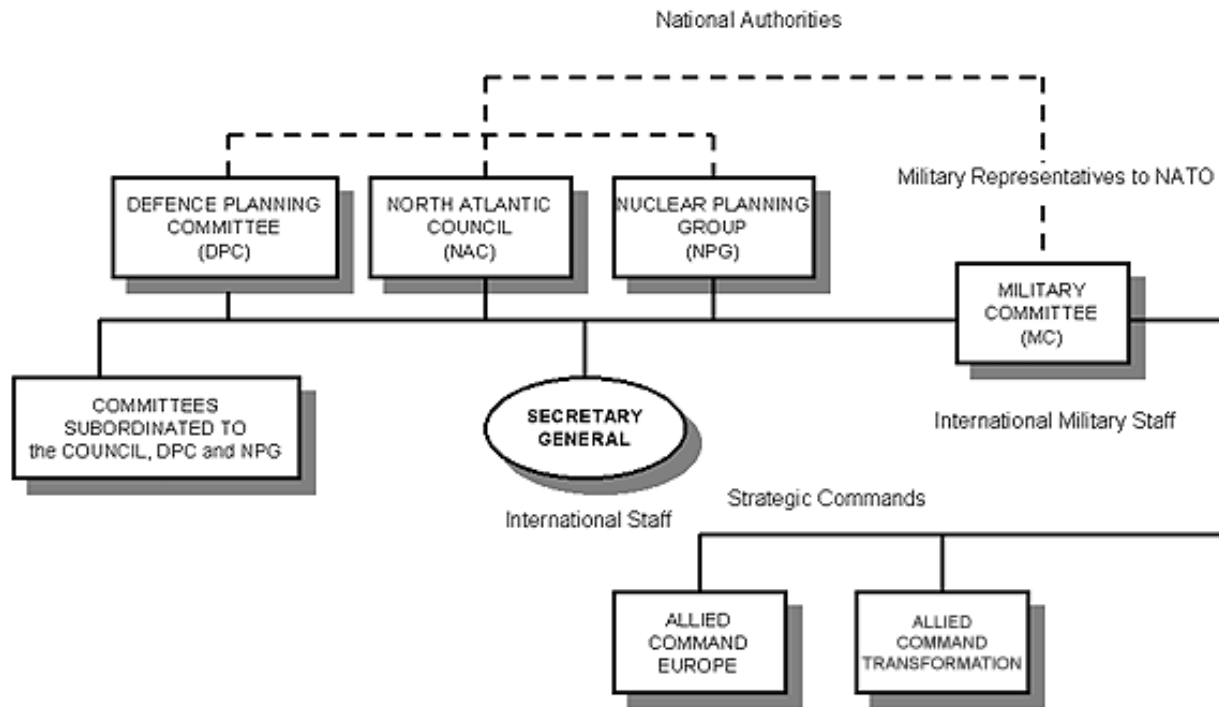
Rozhodovací mechanismus v NATO

Zdeněk Kříž

NATO

- Organizace kolektivní obrany.
- Limitovaná na euroatlantický prostor.
- Možnosti rozšíření jen o evropské státy.
- Washingtonská smlouva – základní dokument.
- Založena 1949.

NATO's Civil and Military Structure

Severoatlantická rada (North Atlantic Council) I.

- Severoatlantická rada (NAC) má výkonný politický mandát a rozhodovací pravomoc – **jako jediný orgán NATO má oporu přímo ve Washingtonské smlouvě.**
- Sestává ze stálých zástupců v.ech členských států a schází se nejméně jednou za týden – **Stálá rada.**
- Na úrovních za účasti ministrů zahraničních věcí, ministrů obrany nebo předsedů vlád – **obvykle 2X ročně.**
- Stejný statut a stejnou platnost na kterékoli úrovni.
- Principiálně může řešit jakoukoli otázku týkající se mezinárodní bezpečnosti a fungování NATO.
- Všechny členské státy jsou účastníky politických koncepcí formulovaných v Radě nebo z jejího pověření a podílejí se na **konsensu**, na jehož základě jsou přijímána rozhodnutí – **jde o zvyk, nikoli o mechanismus stanovený ve Washingtonské smlouvě.**
- **Tichá procedura – kdo mlčí, souhlasí.**

Severoatlantická rada (North Atlantic Council)

II.

- **Každý členský stát je v Radě zastoupen stálým zástupcem na úrovni velvyslance.** Jednotlivým stálým zástupcům pomáhají političtí a vojenští pracovníci nebo různě početné delegace při NATO.
- Zasedání na nejvyšší úrovni za účasti hlav států nebo předsedů vlád se konají vždy, když je třeba projednat zvláště důležité otázky nebo v uzlových bodech vývoje bezpečnostní politiky Aliance.
- **Možno svolat kdykoli dle potřeby.**
- Zasedáním Rady předsedá generální tajemník NATO nebo jeho první náměstek.
- **Práci Rady připravují podřízené výbory odpovědné za jednotlivé oblasti politiky.**
- Vyšším politický výbor (SPC) - sestávajícímu z náměstci stálých zástupců - odpovědnost za přípravu většiny prohlášení a komuniké vydávaných Radou.
- Další aspekty politické práce mohou být svěřeny pravidelnému **Politickému výboru.**
- **Rada má k dispozici sekretariát.**

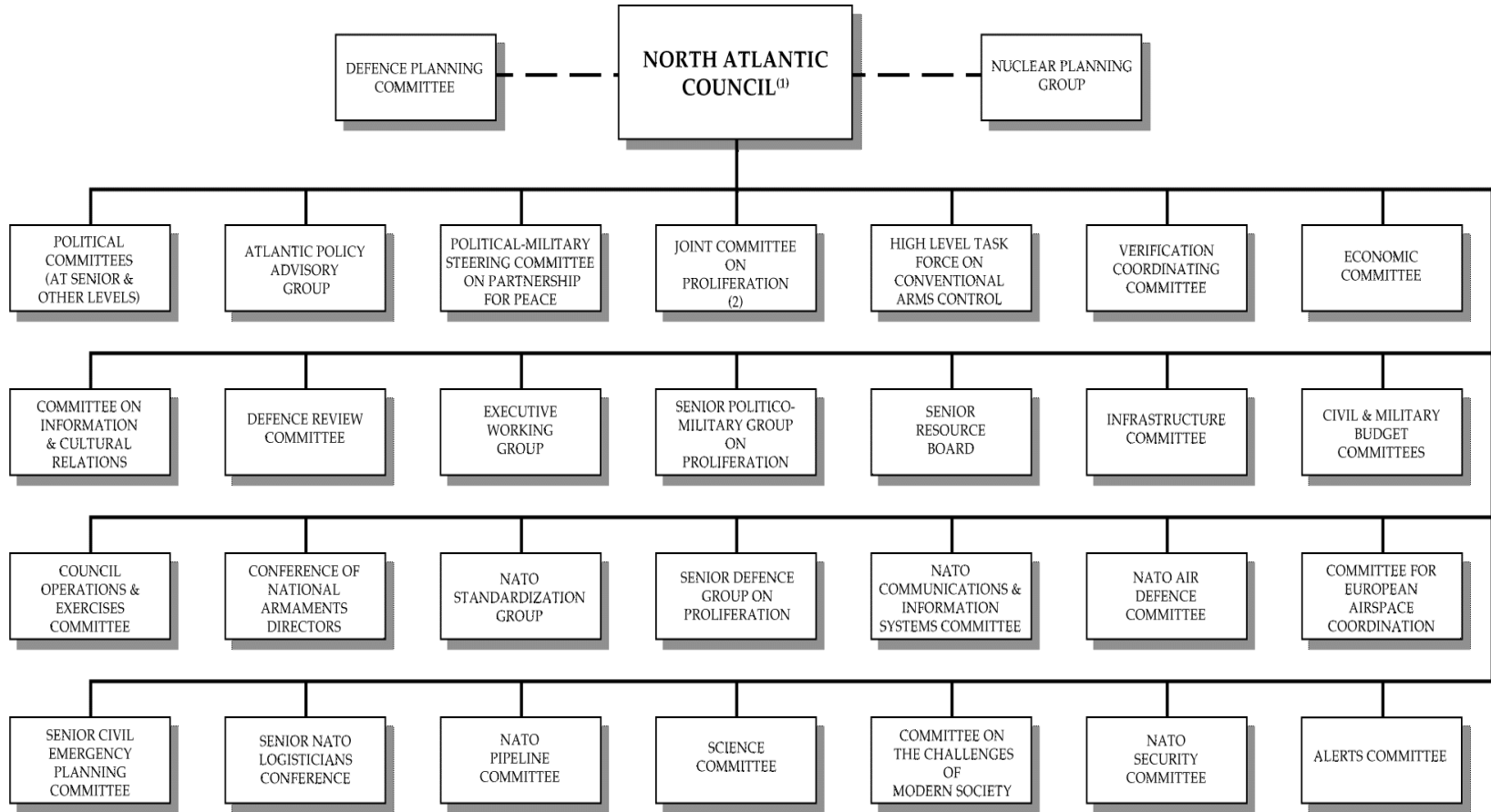
Výbor pro obranné plánování

- Výbor pro obranné plánování (DPC) obvykle sestává ze stálých zástupců, nejméně dvakrát do roka se schází na úrovni ministrů obrany.
- Projednává hlavní záležitosti týkající se obrany a obranného plánování.
- **Do návratu Francie (2009) do vojenských struktur se na jeho práci Paříž nepodílela.**
- Práci Výboru pro obranné plánování připravuje několik podřízených výborů s konkrétními úkoly.
- Klíčový: **Výbor pro hodnocení obrany**, který v NATO dohlíží na proces plánování ozbrojených sil a přezkoumává další záležitosti související s integrovanou vojenskou strukturou.

Skupina pro jaderné plánování (NPG)

- Složení NPG - ministři obrany zapojených do Výboru pro obranné plánování.
- Projednávají **konkrétní politické otázky související s jadernými silami.**
- Témata: otázky jaderné politiky včetně otázek rozmístění, technického zabezpečení, bezpečnosti jaderných zbraní, ochrany před nimi a možnosti přežití jejich použití, spojovacích a informačních systémů, omezování jaderných zbraní, nešíření jaderných zbraní.
- **Jaderná politika Aliance je předmětem stálého hodnocení** a společně jsou přijímána rozhodnutí o jejích úpravách či přizpůsobení ve světle nového vývoje a aktualizaci a úpravách postupů plánování a konzultací.
- Práci Skupiny pro jaderné plánování připravuje **štábní skupina NPG**, sestávající z členů národních delegací států, které se účastní NPG.

Principal NATO Committees

(1) Most of the above committees report to the Council. Some are responsible to the Defence Planning Committee or Nuclear Planning Group. Certain committees are joint civil and military bodies which report both to the Council, Defence Planning Committee or Nuclear Planning Group and to the Military Committee.

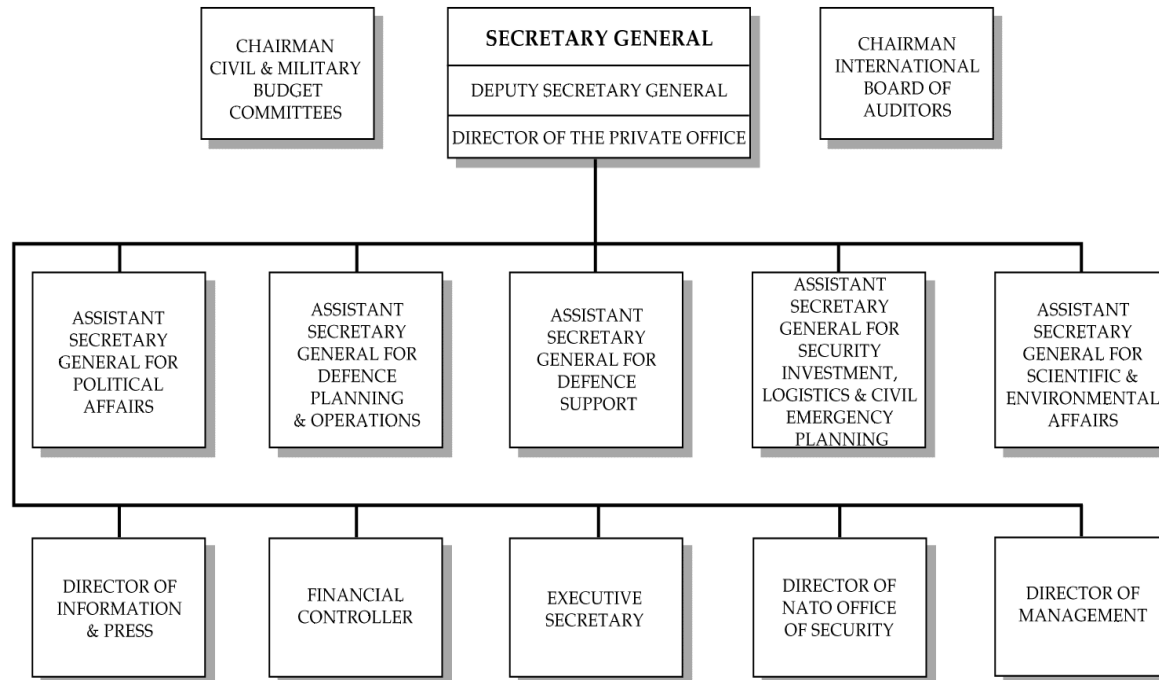
(2) Senior Politico-Military Group on Proliferation plus Senior Defence Group on Proliferation.

Generální tajemník

- Nejvyšší výkonný funkcionář NATO, který je jmenován členskými zeměmi za předsedu NAC, DPC, NPG a dalších fór NATO.
- Funkce je vyhrazena pro evropské členy NATO.
- Hlavní úkol – vyjednávat konsensus a řídit konzultace mezi členy.
- GT NATO odpovídá za usměrňování a prosazování procesu konzultování a rozhodování v NATO. Předkládá věci k projednání a rozhodnutí a je oprávněn uplatnit své služby v případě sporů mezi členskými zeměmi.
- Současným GT NATO, od 1. října 2014, je norský politik Jens Stoltenberg, který převzal funkci od dánského politika Anders Fogh Rasmussena, jenž do čela NATO nastoupil v dubnu 2009.
- **Má k dispozici sekretariát.**

International Staff

Vojenský výbor NATO

Military Committee (MC)

Je nejvyšší vojenský orgán NATO pod zastřešující pravomocí NAC a DPC.

Doporučuje politickým orgánům NATO opatření, která považuje za nezbytná pro společnou obranu.

MC se schází na úrovni náčelníků štábů/obran a národních vojenských představitelů všech členských zemí.

V čele MC stojí předseda Vojenského výboru, který je volen na tříleté funkční období. Jedná výlučně v mezinárodní funkci a jeho pravomoc pochází od Vojenského výboru, jemuž se zodpovídá za výkon svých povinností. Předseda Vojenského výboru je zároveň jeho mluvčím i představitelem.

Předsedou Vojenského výboru NATO je od června 2015 generál Petr Pavel.

Do návratu Francie (2009) do vojenských struktur se na jeho práci Paříž nepodílela.

Velitelství spojeneckých sil pro operace

Allied Command Operations - ACO

Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) je strategickým velitelstvím ACO.

Velitelství sídlí v Belgii ve městě Mons.

V čele stojí SACEUR - Supreme Allied Commander Europe.

Dnes - General Philip M. Breedlove, United States Air Force od května 2013.

Vrchním velitelem sil NATO v Evropě je tradičně americký generál, který je zároveň velitelem amerických ozbrojených sil v Evropě.

Vojenské struktury – Velitelství spojeneckých sil pro transformaci

Allied Command Transformation – ACT

Velitelství sídlí v americkém Norfolku.

Zodpovědné za zpracování transformačních plánů pro NATO.

Integrovaná vojenská struktura

Integrovaná vojenská struktura sestává z ozbrojených sil poskytnutých členskými státy NATO. Tyto síly jsou rozděleny do tří hlavních kategorií:

- Síly okamžité a rychlé reakce
- Hlavní obranné síly
- Záložní síly

Financování NATO I.

NATO je mezivládní organizace, do níž členské státy přispívají finančními zdroji nezbytnými k zajištění každodenní činnosti a k potřebné vybavenosti nutné pro konzultace, jednání a následnou realizaci schválených koncepcí a aktivit.

Náklady na vojenské schopnosti v rámci NATO - a tedy i příspěvky jednotlivých členských zemí - lze rozdělit na přímé (přímo do společných rozpočtů NATO) a nepřímé (na zajištění národní obrany/operací).

Nepřímé náklady tvoří větší část výdajů a jsou tvořeny náklady na účasti v operacích NATO a na interoperabilitu (možnost společného fungování národních jednotek s jejich protějšky z ostatních zemí NATO).

Členské státy nesou náklady, kdykoliv se rozhodnou vyslat své jednotky do misí NATO. Až na několik výjimek také platí nákup vojenské výzbroje a výstroje. Konkrétní výši nepřímých nákladů je proto nutné odečíst z národních obranných rozpočtů jednotlivých zemí.

Přímé náklady, tedy společný rozpočet samotného NATO jakožto organizace, kam členské země přímo přispívají, je trojího druhu:

Financování NATO II.

□ Přímé náklady:

- **civilní rozpočet** (hradí se z něj hlavně provoz alianční centrály v Bruselu - NATO HQ) je v roce 2014 ve výši **217 milionů eur**. Národní příspěvky do tohoto rozpočtu jsou hrazeny z rozpočtů ministerstev zahraničí členských zemí.
- **vojenský rozpočet** (hradí se z něj provoz vojenské struktury NATO - například jednotlivých velitelství a společných programů) je v roce 2014 ve výši **1,4 miliardy eur**. Národní příspěvky do tohoto rozpočtu jsou hrazeny z rozpočtů ministerstev obrany členských zemí.
- **investice** (Program bezpečnostních investic známý pod zkratkou NSIP - hradí se z něj stavby a modernizace v jednotlivých zemích) - v roce 2014 v maximální výši **650 milionů eur**.
- Příspěvky do rozpočtu NATO odvádějí členské země podle vzorce vycházejícího z poměrů hrubých národních produktů (HDP) členských zemí. Tyto příspěvky představují velmi malou část celkového vojenského rozpočtu členských zemí.
- **Česká republika se aktuálně (2014) na celkovém rozpočtu Severoatlantické aliance podílí z 0,9421 %.**

Literatura

- Gallis, P. (2003): *NATO's Decision-Making Procedure*, Congressional Research Service, The Library of Congress.
- NATO Handbook, NATO Office of Information and Press, Brussels – Belgium, 2001.